

Repinin Suomen-aikaa vähätellään Venäjällä - mutta miksi Suomi itse ei muista paremmin?

Taiteilija Ilja Repinin koti Kuokkalassa. (KUVA: Pete Aarre-Ahtio / IS)

Taidemaalari Ilja Repin ehti asua itsenäisessä Suomessa liki 13 vuotta, joten häntä voi hyvällä syyllä muistaa yhtenä Suomen 100-vuotisen historian merkkihenkilönä.

Venäjän historian maineikkaimpiin taidemaalareihin kuuluva **Ilja Repin** asui Kuokkalan-huvilallaan pysyvästi vuodesta 1903, joten hän ehti asua ja maalata Suomessa yhteensä noin 27 vuotta ja niistä liki 13 vuotta itsenäisessä Suomessa.

Suomen 100-vuotisjuhlan kynnyksellä Repiniä voi siis perustellusti muistella myös yhtenä meidän historiamme merkkihenkilönä, vaikka tätä seikkaa ei ole erityisesti korostettu sen paremmin Venäjän kuin Suomenkaan puolella.

– Venäjällä Repinin viimeisiä vuosikymmeniä Suomen puolella ei arvosteta samalla tavalla kuin aikaisempia. Myös taidehistoria on ohittanut aika hyvin hänen Kuokkalan-kautensa. Hänet pitäisi kuitenkin huomioida paremmin osana Suomen taide-elämää, sanoo Lappeenrannan taidemuseon intendentti **Leena Räty**.

Repin oli Suomessa taiteilijana aktiivinen aivan kuolemaansa asti, vaikka kipeytynyt käsi ja korkea ikä verottivat osan luomisvoimasta. Ystävälleen **Eino Leinolle** Repin kuvaili, että ”Penatyssä oli onnemme” viitaten sillä Kuokkalan huvilaan ja elämään siellä hänen suomalaissukuisen puolisonsa **Natalia Nordmannin** kanssa.

Nykyaikojen Repin-unohduksesta kertoo myös se, että netistä löytyvissä artikkeleissa on harhaanjohtavaa tai epämääräistä tietoa hänen kansalaisuudestaan. Joissakin suomalaisartikkeleissa hänet mainitaan Suomen kansalaiseksi, kun taas useimmissa venäläisartikkeleissa hänen korostetaan kieltäytyneen Suomen kansalaisuudesta ja ”pysyneen aina uskollisena vanhalle kotimaalleen”.

IS päätti varmistaa asian lähettämällä kyselyt Ateneumiin, Maahanmuuttovirastoon, ulkoministeriön arkistoon ja Kansallisarkistoon. Varma vastaus löytyi vasta Kansallisarkiston Mikkelin-toimipaikasta.

Mikkelissä säilytettävästä Terijoen nimismiespiirin Kuokkalan poliisiaseman arkistosta löytyy maininta Ilja Repinistä ulkomaalaisten kohdalla. Tietoa tukee myös Mikkelissä säilytettävä Terijoen ortodoksisen seurakunnan pääkirja vuosilta 1921–1930, johon Repin on merkitty ulkomaalaisten osioon. Suomen kansalaisuutta Repinillä ei siis ollut. Jos hän olisi joskus saanut Suomen kansalaisuuden, siitä olisi tehty merkintä näihin asiakirjoihin.

Repin asui loppuaikansa Suomessa niin sanotun Nansen-passin turvin, joka oli Kansainliiton vuonna 1922 luoma erityinen henkilöllisyystodistus Venäjän vallankumousta paenneille.

Venäjällä Repin on nykyisinkin yksi maan arvostetuimmista taiteilijoista eikä hänen mainettaan tahrattu edes neuvostopropagandassa siitä huolimatta, että vallankumouksen jälkeinen bolshevikkihallinto ei onnistunut houkuttelemaan häntä Suomesta takaisin vanhaan kotimaahansa.

Suomessa Repiniä kunnioitettiin niin ikään, mutta Valpon kansiosta ei käy ilmi, yritettiinkö häntä houkuttaa aktiivisesti Suomen kansalaiseksi. Kansallisarkistossa säilytettävistä poliisivalvonta-asiakirjoista paljastuu kuitenkin selkeästi se, että Repin ei hyväksynyt bolshevikkeja ja se oli yksi syy hänen päätökselleen jäädä loppuelämäkseen Suomeen.

Repinillä on useita mestariteoksia kuten *Volgan lautturit*, *Zaporogit kirjoittavat pilkkakirjettä Turkin sulttaanille* ja *Sadko*. Yksi vaikuttavimmista töistä on maalaus nimeltä *Iivana Julma ja hänen poikansa Ivan 16. marraskuuta 1581*, jossa katuva tsaari pitää verta vuotavaa poikaansa sylissään surmattuaan tämän vihapäissään.

1920 Repin lahjoitti Suomen Taideyhdistykselle seitsemän omaa tauluaan ja 23 muiden venäläismestareiden teosta, jotka ovat nykyisin Ateneumin aarteita. Lahjoitusillallisella oli läsnä maan koko kerma, kuten Eino Leino, **Eero Järnefelt**, **Jean Sibelius**, **Eliel Saarinen** ja **Carl G. E. Mannerheim**. Sitten Repin maalasi illan vieraista teoksen nimeltä *Suomen suurmiehiä*, jonka hän testamenttasi Suomen hallitukselle sillä ehdolla, että hän saa tulla haudatuksi Kuokkalan-talonsa pihalle.

Kun Repin kuoli 1930, Kuokkala kuului vielä Suomeen. Jatkosodan päätteeksi seutu menetettiin lopullisesti Neuvostoliitolle, joten bolshevikit saivat vihdoinkin silloin Repininkin itselleen, tosin vain postuumisti.

Taiteilijan hauta ja sodan jälkeen uudelleenrakennettu kotimuseo vetävät nykyisin venäläisturisteja Repinon, kuten Kuokkalaa nykyisin kutsutaan.

Arja Paananen Kuokkala, Repino